

ISRAËL'S GELUKZALIGHEID.

LEERREDE OVER DEUT. 33 : 29 : „WELGELUKZALIG ZIJT GIJ, O ISRAËL!
WIE IS U GELIJK? GIJ ZIJT EEN VOLK, VERLOST DOOR DEN HEEBE, HETSCHILD
UWER IIULPE, EX DIE EEN ZWAARD IS UWER HOOGHEID; DAAROMZVLEN
ZICH UWE VIJANDEN GEVEIKSDELIJK AAN U ONDERVVERPEN, EN GIJ ZULT
OP HUNNE HOOGTEN TREDEN.

Mozes, de man Gods, verordend om de kinderen Israëls uit Egypte te leiden, had daarin den zwaarsten last te dragen, die eenig zedelijk rug kan torschea, maar ook de hoogste eer, welke eenig mensch kon worden opgedragen, Hij nam zelve dien taak niet op zich, onbestemd, ongeroepen, zonder lastgeving. Het was geen strijd van helden, die het eischten, noch het uitbreken van een patriotiechen ijver, die hem bewoog zijn volk uit de slavernij te redden ; maar eene uitdrukkelijke roeping en bevel Gods. In waarheid mag ook van hem gezegd worden, hetgeen van Aäron zijnen broeder geschreven staat : „Niemand neemt zich zelve die eer aan, maar die van God geroepen wordt.” (Hebr. 5 : 4.) Ook was het geen uitkomst van het noodlot of het fortuin — (die ongeloofsweg, van aan God de heerschappij Zijner eigene wereld te ontzeggen) dat zulk een man als Mozes juist toen daar was, wanneer hij bijzonder noodig was. Neen, de uitleiding der kinderen Israëls uit Egypte door Mozes was even weinig het gevolg van de wisseling des fortuins, als het noodlot was, dat 430 jaren vroeger Jacob derwaarts reisde, en aan het einde van dien tijd zij door eene machtige hand en een uitgestrekten arm werden opgevoerd. (Ex. 12 : 41.) God, die van den beginne het einde ziet, verkoos hem tot dit werk, en elken gang, dien Hij met Mozes hield, maakte Hij hem bekwaam tot het werk. Als wij die gangen met een geestelijk oog beschouwen, dan zullen wij wijsheid en macht op die alle zien gedrukt. Door eene bijzondere tusschenkomst van Gods voorzienig oog en hand, werd hij bewaard van zijn graf in de wateren te vinden door de dochter van dien koning, die de uitroeiing van zijn geslacht besloten had ; door haar werd hij opgevoed aan het hof van zijnen grootsten vijand ; en verkreeg zulk een plaats in hare genegenheden, dat hij niet slechts haar geliefde zoon maar ook haar erfgenaam werd, die bij Farao's dood den troon van Egypte zou beklimmen. Hij werd onderwezen in al de wijsheid der Egyptenaren, en op zijn bevel was hem alle genoeg en levenslust ten dienste, die met schatten te verkrijgen waren, en alle eer die een prins en mogelijke

erfgenaam des **konings** kon begeeren. Doch te midden van al de **aanlokselen** van dat **wellustig leven**, — in den luisterrijken glans dier koninklijke **stad**, **welker** puinhoopen thans de **reizigers** met verbazing bewonderen, werd zijn hart door genade getroffen, en zij **leerde** hem de versmadinge **Christi** meerderen rijkdom te achten dan de schatten van Egypte. Genade opende zijne oogea, en hij zag dat God hier omlaag een volk had, — dat het **uitgeworpen Israël**, de verachte **slaven**, die de schatting-steden bouwden en wier handen werkten in modder en leem, de uitverkorenen des Almachtigen waren; en in geloof en liefde aan hen verbonden, verkoos hij **liever** met het volk Godsverdrukking te lijden, dan voor **eenen** tijd de genieting der zonden te hebben.” Als hij daarom tot jaren kwam, „**weigerde** hij een zoon van Farao’8 dochter genoemd te worden” ; **verachte** alle eer en genieting van een **aardsch** hof en ging uit om **zijne** broederen te bezoeken. Gij weet de **oorzaak**, **waarom** hij zich genoodzaakt zag Egypte te verlaten en te vluchten naar het land van Midian, alwaar hij veertig jaren verbleef. En o, welke lessen leerde hij daar! — lessen; buiten welke hij onbekwaam **zoude** geweest zij, den kinderen Israëls uit **Egypte** uit_ te leiden. **Menig** jongeling, **zoo** even de **hoogeschool** Of academie verlatende,- acht zich volkomen bij machte de gemeente **Gods** te leiden. **Zoo** ging het Mozes op veertigjarigen leeftijd niet, schoon hij allerlei wetenschap in Egypteland geleerd had. Hij moest eerst nog veertig jaren in de woestijn doorbrengen, om niet alleen door eigen **bevinding** met de uitwendige **moeielijkheden** bekend te worden, welke **zij naderhand** zouden **ontmoeten**, maar ook de verzoeken en beproevingen, de gevaren en het lijden van een wild hart, waarin zijn vurige slangen, **welker** beet giftiger en gevaarlijker is dan schorpioenen, en **welker** steek scherper is dan van eenige slang of schorpioen, die in het barre zand kruipt. Daar leerde **hij** de verschrikkingen **Gods** in die wet, van welke hij naderhand de schaduwachtige middelaar werd ; maar ook leerde hij daar de zegeningen des **Evangelie’s**, toen hij met het oog des geloofs een vleeschgeworden God in het brandende braambosch aanschouwde, en een vriend van God werd, door de ontdekking van eeuwige liefde aan zijne ziel.

Doch de tijd verbiedt ons verder bij den persoon van Mozes stil te staan. **Hier in** het boek Deuteronomium vinden wij hem **aan het einde van** eene veertigjarige **woestijnreis**, niet alleen rijp **in jaren**, gelijk een korenhalme in den oogst, maar ook **rijp in de genade**. **Onder de** bijzondere ingeving en invloeden des Heiligen **Geestes** **drupte zijne-** leer als een regen en zijne spraak gelijk de dauw, en hij **stortte** zijne ziel in die zoete taal uit, welk elk hoofdstuk en **schier ieder woord** in dit zijn vijfde boek deed worden, wat wij noemen mogen ; het Oud Testamentische Evangelie, Mogen wij

eenigermate zijn geloof **deelen**, welk **eene beschouwing zullen wij** dan aantreffen in onzen tekst van de bijzondere voorrechten en weldaden, die der gemeente **Gods** eigen zijn. Voor **zoo** verre wij tot het geestelijk Israël behooren, stond Mozes daar op Pisga's kruin en beschouwde voor ons het land, voor zijne **oogen** uitgebreid; voor ons liet **hij** zijn oog vallen op de tenten Israëls aan zijne voeten uitgespreid, en door de ingaving des Heiligen **Geestes** zag hij in het vleeschelijk Israël ook het Israël naar den geest, door het geloof ziende het verborgen lichaam van Jezus, de bruid des **Lams**, de gemeente der eerstgeborenen, welks namen in den Hemel **opgeschreven** zijn. En, door het geloof de voorrechten en barmhartigheden der gemeente **Gods** aanschouwende, breekt hij uit in de woorden **van** onzen tekst: „**Welgelukzalig zijt gij, O Israël!**” enz.

Mijns inziens moeten wij bij vier zaken in onzen tekst stil staan:

1. **De verwonderende verklaring:** „**Welgelukzalig zijt gij, o Israël!**”
  11. **De algemeene uitdaging:** — „Wie is u gelijk?”
  111. **De redenen hiervan gegeven:** — Israël een volk, door den Heere verlost; dat Hij is het schild hunner hulp; en het zwaard hunner hoogheid.
- IV. De genadige beloften hun toekomende:** Onderwerping hunner vijanden ; betreding van hunne hoogten.

1. Nademaal onze tekst geheel afhangt van de beteekenis van het woord Israël, **zoo** moeten wij eerst zijne rechte verklaring geven.

Ik merkte reeds aan, dat het woord Israël ook eene geestelijke beteekenis heeft. Mozes bedoelde niet slechts het Israël naar den vleesche, het letterlijk Israël, wiens tenten de vlakke vervulden, want de Apostel zegt: „**Die** zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn. Noch omdat **zij** Abrahams zaad zijn, zijn zij allen kinderen.” (Rom. 9 : 6, 7.) **Wij** mogen het woord Israël in onzen tekst daarom beschouwen als eene benaming van het **geopenbaarde** volk van God. Want ook heeft God een volk, dat nog niet bekend is, een volk nog begraven in den schoot des tijde, maar toch besloten onder de leden van Christus verborgen lichaam; want in **Gods** boek waren „**Zijne** leden geschreven toen nog **geene** van die aanwezen had.” (Ps. 139 : 16.) Ik neem dus het Israël in onzen tekst niet voor de gansche gemeente van Christus, beschouwd in al derzelve heerlijke volheid als de algemene verzameling der uitverkorenen **Gods**, maar als Zijn geopenbaard volk door een werk der genade aan hun harte. En **ik** twijfel niet of wij zullen in de Heilige Schrift gemakkelijk **eenige** getuigenissen vinden, die dit bewijzen; ik zal mij **bij** drie bepalen.

10. „Want die is niet een Jood, die het in het openbaar is; **noch** die is de besnijdenis, die het in het openbaar in het **vleesch** is; maar die is een Jood, die het in het verborgen is, en de besnijdenis des harten, in den geest, niet in de letter, is de besnijdenis; wiens lof niet is uit de menschen, maar uit God.” (Rom. 2 : 28, 29.) Daar beschrijft Paulus den waren Israëliet, die door een werk der genade aan zijne ziel een Jood gemaakt is inwendig, en als zoodanig die besnijdenis des harten ontvangt, waardoor hij een geestelijk en **Godde** welbehagelijk aanbieder geworden is, 20, Hoort den gezegenden Heere van Nathanaël zeggen: „**Zie**, waarlijk een Israëliet, in welken geen bedrog is.” (Joh. 1 : 46.) Daar stelt de Heere Zijn breed stempel **op** wat Israël is als het geopenbaarde volk van God — „zonder bedrog.” Hoezeer stemt deze getuigenis overeen met de zaligspreking des mans, welks ongerechtigheid vergeven en wiens zonde bedekt is, — „in wiens geest geen bedrog is.” (Ps. 32 : 2.)

30. Neemt eene derde getuigenis: „**Wij** zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het **vleesch** betrouwen.” (Filip. 3 : 3.) Wij weten, dat de besnijdenis het uitwendige merkteeken was van Israël naar het **vleesch**; doch de Apostel zegt ons wat de ware besnijdenis is, en dat ze bestaat in drie genadige merkteeken. En kunt gij deze drie merkteeken door **Gods** hand op uwe ziel vinden? Dient gij God in den geest? Weet, ziet en gevoelt gij door inwendig licht en leven, dat God een Geest is? En nadert gij Hem als zoodanig, Hem eene geestelijke offerande opofferende, wanneer gij tot den troon der genade nadert? **Zijt gij** op eene geestelijke en bevindelijke wijze bekend met den zin dezer woorden: „**De** Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen?” Zijn deze woorden des **Heeren**, door Zijne kracht, **op** uwe consciëntie gedrukt: „God is een Geest, en die **Hem** aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid?” Vindt gij, bij „een inzien in uw hart — ik zeg, niet altijd, maar in gunstige **oogenblikken**, — een geestelijk aanbidden en dienen van Hem? Dan hebt gij althans een merkteeken van tot de ware besnijdenis te behooren, — van een te zijn van dat Israël, aan wien zulke zegeningen zijn toegezegd. Onderzoekt of **gij** nog een ander genadig kenmerk aan uwe harten ontwaart, bij dezen toetssteen, Roemt gij in Christus Jezus? Was het u immer tot blijdschap, dat Hij u van God geworden is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing; of zijt gij er in uwe ziel toe gekomen, dat gij in niets anders u kunt verblijden? Is Hij u meer dan man, vrouw, kind, huis of land? Werd Hij ooit uw harte dierbaar en nabij door eenige genadige ontdekking Zijner schoonheid en zaligheid, gepastheid en **alge**noegzaamheid? Zaagt gij Hem ooit met het oog des geloofs,

proevende Zijne tegenwoordigheid, gevoelende Zijne liefde, en u verlustigende in Hem als de voornaamste onzer tienduizenden, en gansch begeerlijk? Dan hebt gij daarin een tweede kenmerk van een waren Israëliet. Es dan een derde? — geen betrouwen, zelfs geen greintje, in het vleesch. Zaagt gij uwe eigene gerechtigheid in haar wezenlijk karakter, dat is: „een wegwerpelijk kled;” maar ook de uitgebreidheid der wet, zoodat gij op grond van diepe en gedurige bevinding uwer zondigheid en zwakheid tot het plechtige besluit kwaamt, dat „in u, dat is in u vleesnh, geen goed woont,” en zoo gij geleerd en gebracht werd om geen betrouwen in het vleesch te hebben? Zijne Goddeloosheid, bedriegelijkheid, arglistigheid en geveinsdheid is u zoo openbaar geworden, dat gij meer bevreesd zijt voor u zelve dan voor iemand anders, en zijt grondig overtuigd, dat alle Godsdienst des vleesches een te kort en een te smal deksel is. Nu, indien gij deze drie merkteekenen op uwe ziel gedrukt vindt door de hand van God, dan behoort gij tot het Israël, waarvan onze tekst spreekt. — Deze levende zaken zijn ter opklaring in 's menschen consciëntie. Trouwen%, hoe toch kan hij eenigermate met geloof en hoop vasthouden aan de beloften welke aan Israël gedaan zijn, tenzij hij eenig bewijs heeft in zijne consciëntie, dat hij een is van dat bewelddadigd volk? En dit juist is het groote bedrog van onze dagen, dat de een uit onkunde, een ander uit eigengerechtigheid, een derde uit geveinsdheid of vermetelheid de beloften Gods als de hunne erlangen, zonder eenige getuigenis Gods of eenig inwendig kenmerk Zijner genade in hun harte. De Heere beware ons van het betreden dier gevaarlijke paden.

Gezien hebbende wie Israël, het groote onderwerp van onzen tekst is, zullen wij nu misschien te beter toegerust zijn om, met Gods hulp, de bijzondere gelukzaligheid te beschouwen, welke de man Gods hem toeschrijft: „*Welgelukzalig* zijt gij, o Israël!” Welke zijn de bronnen van Israëls gelukzaligheid? Zijn het dezulken, als waar de wereld van spreekt als stroommen van voortdurende blijdschap? — Neen! — Meerendeels doet de Heere de stroomen van aardsche gelukzaligheid opdroogen of verbitteren, opdat Israel derwaarts niet ga te drinken, en alzo verlate of verzuime de fontein des levenden waters. Toen de kinderen Israëls kwamen aan de wateren van Mara, konden zij die niet drinken, want zij waren bitter. Nadat zij drie dagen zonder water geweest waren, en zij bijna bezweken van dorst, toch verachtte hunne drooge tong en verschroeide keel dat bitter water. Evenzoo maakt de Heere, naar Zijn genadig voornemen, vaak de aardsche verheugingen als galle en alssem onbruikbaar, Hij die naar wereldsch geluk zoekt of

naar **deszelfs** genieting **verlangt**, ik bid **u**, aanmerkt de bron dier stroomen, en gij zult ze voor u bitter en onbruikbaar vinden.

1. Is *gezondheid* niet een eerste bestanddeel van aardsch geluk? Wat aardsche goed de Heere u ook geve, zonder die onschatbare weldaad **van** dagelijksch geluk, is al het overige vergald en bitter. Bij moeilijke ondervinding weet ik, dat er weinige dingen zijn, die **alzo** alle aardsche genoegens verbitteren, dan een voortdurenden staat van ongezondheid. Veel van het levensgenot en vermaak — want zijn **wezen** zelf is bekoorlijk

is **het gevolg** van dien **opgeruimden** geest, de bron van kracht en sterkte, dat overvloedige genot in de oefening des levens, het baden in de frissche lucht des hemels, welke het bloed zuivert en de wangen kleurt — alhetwelk de ziekelijke, **bleeke** en zwakke ontbeert, wien het leven vaak een' last schijnt te wezen. **Mijn** eigene waarnemingen van menig jaar heeft velen van des **Heeren** lieve volk voor **mij** gebracht, onder welke van mijne **teederste** vrienden, die aldus verdrukt werden ; en vermocht ons oog door de muren te dringen van de huizen, welke wij voorbijgaan, wij zouden velen van de uitverkorene heiligen **Gods** op dit oogenblik op hun leger vinden in jammer en verdriet, Israëls gelukzaligheid vloeit dus niet uit de genieting van lichamelijke gezondheid, schoon zij, die haar bezitten, overvloedige redenen van dank jegens den Heere hebben, om deze grootste van alle aardsche weldaden.

2. Ook kunnen wij ons **zoo** niet verlagen, om Israëls gelukzaligheid vast te binden aan dat schier algemeen begeerde goed des menschen, *schatten en rijkdom*, en een groote mate van al die vertroosting en wellusten, welke het geld kan aanbrengen. De groote hoop van des **Heeren** volk zijn zeer arm ten aanzien van aardsche bezittingen, Ons wordt uitdrukkelijk gezegd, dat „**God** de armen dezer wereld heeft uitverkoren, om rijk te zijn in het geloof”; en waar de Heere het goed keurde aan sommigen van Zijn volk meerdere rijkdommen **te-geven**, daar zorgt Hij veelal, dat in de andere schaal een goed gewicht komt te leggen. Dat de arme dus niet hard **oordeele**, of **lichtvaardig** denke van hen onder hunne geestelijke broeders, die meer gezegend zijn dan zij met de goederen dezer wereld. De apostel zegt tot zijnen geliefden Timotheus, (1 Tim. 6 : 17) : „**Beveel** den rijken in deze tegenwoordige wereld, dat **zij** niet hoogmoedig zijn, noch hunne hoop stellen op de **ongestadigheid** des rijkdoms, maar op den levenden God.” Hieruit is het duidelijk, dat er noowel armen als **rijken** in de Gemeente **Gods** zijn. En waarlijk tot ondersteuning van **Gods** zaak is het belangrijk, dat er zijn, die daartoe middelen hebben, en dus ook in staat **zijn** de armen en behoeftigen te schragen.

Doch sinds ik omgang kreeg met **Gods** volk, heb ik opgemerkt, dat zij, die gezegend zijn met vele aardsche goederen en deelgenooten der genade zijn, of zeer beproefd zijn in hun gemoed, verdrukt in hun lichaam of in de familie, waardoor zij een zwaren last op hunnen rug hebben, zal hunne ziel in eene levendige gestalte gehouden worden, òf anderszins waren ze zeer bezet met twijfel en **vreeze**, of ook in zulk een lagen en **onvruchtbaren** staat, dat zij weinig te zeggen hebben Van de **goedertierenheid** en liefde **Gods**, persoonlijk door hen onder-vonden, Voorzeker, Israëls gelukzaligheid is' te heilig, te rein, te Hemelsch dan dat **zij** zou vloeien uit zulk een sardsche en bezoedelde bron als die" stroom van goud is, welke God in Zijne voorzienigheid vaak uitgiet aan **den** voet van Zijne grootste vijanden, maar door welke ook menigeen dergenen, die Zijnen naam belijden, in verderf en ondergang storten.

3. Ook kunnen wij Israëls gelukzaligheid niet **zoo** verlagen in waarde, dat zij zou vloeien uit **familie-betrekkingen** en maatschappelijke **banden**, welke harten' en harten **zoo** nauw aan el-kander binden. **Wie** zal evenwel zeggen, dat familie en **huisselij-**ke banden in zekere mate **geene stroomen** van aardsche gelukzaligheid zijn, die de Heere ons gegeven heeft op onze doorreize in deze woestijn? Gewisselijk zijn zij dat, en niemand zal dit **looche-**nen tenzij hij alle **natuurlijke liefde** -verloochent, of zich **zelve** **zoo** afgodisch liefkoost, dat **zijn** hart voor vrouw of kind, broeder of **vriend geene** plaats- heeft,-Maar de zonde heeft deze **stroomen** bitter gemaakt. Zelfs de reine beker van huwelijksliefde, de bron van alle rust, door de Heere zelf aan Adam in het Paradijs be-vestigd, is met alsem en gal gemengd bij de zonde en val van on-zen stamvader; en **schoon die** stroom **steeds** vloeit, **zoo loopen** die wateren van aardsche gelukzaligheid vaak in zulk een somber en kronkelend kanaal, of zijn ze **zoo** zeer opgedroogd of **vermod-**derd door zonde en smarten, dat schoon gedronken wordende zijn ze op zijn best slechts gemengde dranken.

Maar ik kan niet langer bij het ontkennend gedeelte verwij-len. Laat dit eene woord genoeg zijn :— Israëls gelukzaligheid vindt haar **uitgangs-** en middelpunt niet beneden de wolken ; maar uit God en den Hemel ontspringt zij. Hier nu **is de** oplos-sing der vraag: „ Welgelukzalig zijt gij, o Israël !” — Waarom zijt gij gelukzalig ? — Zelig, omdat God u tot de zaligheid heeft uitverkoren in den Persoon van Zijnen geliefden Zoon ; omdat **Hij** u liefhad met eene eeuwige liefde en somtijds u gaf Hem wederom lief te hebben ; omdat Hij u riep door Zijne genade, opdat Hij u ten eenigen dage krone met eeuwige heerlijkheid ; omdat u woningen van eeuwige vreugde bereid zijn in de heme-len, verre boven **al** de stormen en baren dezer moeitevolle we-reld verheven, omdat de Heere uw eeuwig deel is — omdat

God is uw Vader en Vriend, Jezus uw Verlosser, Man en oudste Broeder, en de Heilige Geest uw Trooster, Onderwijzer en Heiligmaker. „ Welgelukzalig zijt **gij** dan, o Israël !” **Moeielijk** moge hier uw deel zijn ten aanzien van uitwendige zaken, **gij lijdende** heiligen des Allerhoogsten ! **pijnlijk** moge **uwe dagelijksche** ondervindingen zijn, door den opstand en **arglistige** Goddeloosheid van uw **vleeschelijk** beden ken ; grievende verzoeken mogen dagelijks uw deel zijn, en menig doorn en scherpe distel uw pad bedekken ; ja uw weg moge **zoo** hobbelachtig en ruw zijn, dat gij u vaak de ellendigste van alle **mensen** gevoelt, — en **zoo** zoudt gij inderdaad zijn buiten de genade **Gods** in uw harte hier en de heerlijkheid u bereid aan de overzijde van het graf: — en evenwel al waren uwe smarten en lijden duizendmalen zwaarder, dan nog mag van u gezegd worden : „ Welgelukzalig, driewerf gelukzalig zijt gij, o Israël !” Wien zoudt gij op aarde benijden, indien er genade **Gods** in uwe harte is ? Met wien zoudt gij willen ruilen, **zoo** ooit de liefde **Gods** uwe ziel bezocht? Ziet rondom u : vestigt uw oog op den man of vrouw, die zich omringd ziet met **overvloedig aardsch** geluk en vraagt het dan uwer eigene consciëntie : **zou** ik met ruilen, **gij** sierlijke kapel, — **of** met u, gij glimmende vlieg, die slechts voor **éenen** dag leeft, weinige oogenblikken schittert in de zomerzon, en dan in den duisteren **en kommervollen** pool zinkt, die u voor de eeuwigheid wacht, — o, met al uw uit- en inwendige zorg, — met **al** uwe beproeving& en angsten en nederzinkingen in uw gevoel als het ellendigste wezen, dat dit tranendal betreedt, **zoudt** gij willen ruilen **met** iemand, hoe gezond, rijk of **bewel-**dadig met overvloedigen voorspoed, die verstoken is van de genade **Gods**? Laat de rede en het ongeloof zeggen, wat **zij** willen, wij zullen **bij** vernieuwing in uwe **ooren** herhalen : „ Welgelukzalig zijt gij, o Israël ? — O, dat wij ook nu de bevestiging van dat heil mochten ervaren, en in plaats van op **zonde** en droefheid, verzoeken en beproevingen alleen te zien, in ons binnenste voelen opwellen die gelukzaligheid, van welke hier als van Israëls bijzonder deel wordt gesproken.

11, Maar wij -gaan voort *tot de uitdaging*. Hoe vrijmoedig spreekt de man **Gods**! Hij staat als op Pisga's kruin en werpt **zijn** blik rondom zich op al de natiën der aarde ; en beschouwd hebbende die uitgestrekte breedte van de zuid- tot de noordpool, werpt hij zijn oog nederwaarts op Israëls tenten in al hare nederigheid, en hij roept in de zegevierende taal des geloofs luide uit : „ Wie is u gelijk ?!” Eene edele uitdaging voorwaar ; en het antwoord daarop moet **zijn** : „ Neen ; **niemand** is aan u gelijk, o gemeente des levenden **Gods**!” Maar hoe is niemand aan Israël gelijk ? Is niemand onder de volken der aarde **zoo** waardig in vergelijking met het Israël **Gods**? Blinken de kinderen der **mensen** dan

niet in schier alle opzichten boven de kinderen Gods uit? Is Israël dan rijker, geleerder, meer bewonderd, geëerd en geacht? Is Israël als zij beweldadigd met rang, vermogen en den oorsprong van **aard-**sche geluk? — Neen; maar dat is ook de **meening** niet dezer uitdaging. Mozes' **oogen** waren gezalfd met Hemelsche oogenzalf; hij zag door de nevelen en dampen des **tijds** in de heldere **gewesten** der eeuwigheid. Hij vergeleek **Israëls menigte**, die in de **dalen** verspreid lagen niet met de machtige volken van rondomme, in al den overvloed van hunnen **rijkdom en kracht**. Als man Gods sprak hij met gedachten, **beschouwingen**, geloof en gewaarwordingen, die Goddelijk waren, en was derhalve verheven boven de **ijdelheden** van dezen tijd. Hij sprak als een, die met God op **den berg** was geweest, en wiens aangezicht blonk van de terug **gekaatste heer-**lijkheid Zijner tegenwoordigheid. Israël dus beschouwende, als het volk van dien God, **Wiens heerlijkheid** hij gezien had, riep hij luide uit in het geloof: „**Wie is u gelijk?**” — Niemand.

1. Wie is u gelijk in het onderscheidend **welbehagen**, dat God van alle eeuwigheid jegens u in Zijn harte had? **Zoudt** gij door eigen oefening of verdienste u **zelve**n in de bijzondere **gunste** Gods hebben kunnen stellen, eene gunst **zoo groot, zoo heerlijk, zoo heilig?** Neen, dat vermocht gij niet. Maar Hij had u lief, omdat Hij u liefhad, en Hij had welbehagen aan u, omdat Hij het had. Waut **zoo** spreekt Hij zelf: „**Ik** zal mij ontfermen, diens Ik Mij ontferme, en Ik zal genadig **zijn**, dien Ik genadig ben.” (Bom. 9 : 15.) En wederom: „**De Heere** had u niet lief noch verkoos u om uwe menigte boven andere volken; want gij waart de weinigste van alle volken; maar omdat de Heere u liefhad.” (Deut. 7 : 8.) „**Wie is u dan gelijk?**” Niemand behalve zij, wiens namen geschreven staan in hetzelfde boek des levens, als beminden met **eene** zelfde liefde, en die **één** **zelfden** weg tot een zelfde zalig huis reizen,

2. En wie is u gelijk als **gekochte** met zulk een duren prijs, als het dierbaar bloed van **Gods** eeniggeboren Zoon? Waar is eene verlossing als uwe verlossing? **Wat** is het bloed van stieren en bokken vergeleken met het **bloed** des **Zone** Gods?

3. En waar is eenige **rechtvaardigheid** gelijk aan de uwe? Wat toch is de rechtvaardigheid van eenig mensch, hoe Goddelijk en oprecht die ook zij? Ja, ik mocht zeggen van al de heilige Engelen in den Hemel vergeleken met de gehoorzaamheid, de verdienende gehoorzaamheid van het vlekkelooze Lam **Gods**? Wie is in bloed gewasschen, met **eenen** mantel bekleed, gelijk gij **gereinigd** en bedekt zijt? Wie is u gelijk?

Laat mij u, om dit te levendiger voor uwe aandacht te stellen, eene treffende **gelijkenis** van den Heere herinneren.

Verbeeldt u” in” Jeruzalem's straten te staan, waar **gij** een gezicht hebt op de feest- of **gastzaal** van den rijken man, van

wien Jezus in de gelijkenis spreekt. Wellicht zegt **gij** in uw hart : 0 mensch ! wie is u gelijk in schatten en genoegens? Wie **draagt als gij** zulke **kleeding** van koninklijke purper, linnen **zoo** wit en **fijn**? Wiens tafel is zoovoorzien met kostbaarheden en lekkernijen ; met de edelste wijnen overtreffende **fijn** en overvloedig ? Wie is u gelijk, o rijke man ! “bekleed met purper en **fijn** linnen, en levende allen dag vroolijk ?” Helaas ! zegt gij, wanneer u oog zich even afwendt en gij krijgt den armen Lararus in het oog; — ach, wie is u gelijk, Lazarus? Geen vriend brengt uwen melaatschen rug eenige verzachting aan. **Geene** vrouw, geen kind of betrekking is er, die uwe booze zweren met verzachtende pleisters **bedekt**, en hebt zelfs de honden dank te weten, voor het lekken der vuile stoffen van uw bloedend aangezicht. Niemand bekommert zich om u zelfs eene bete broods te geven, en met verlangen zoudt gij uwe hand uitstrekken om de kruimkens op te vangen, die van de tafel des rijken vallen. Wie is u gelijk, rijke! **in** al uwen **rijkdom** en wellust? Wie is u gelijk, Lazarus! **in** **al** uwe armoede en melaatschheid? Doch wacht slechts weinige jaren, en gij wordt genoodigd een blik te werpen in den afgrond beneden ; en wat ziet gij daar? — Helaas! den rijken man in rampzaligheid, in de pijnen roepende om een druppel water tot verkoeling zijner tong. Wie is u nu **gelijk**, o **Rijke!** in de diepten der hel met **eene** verschroeide tong van vuur en dorst, en eene onoverkomelijke klove tusschen u en Abraham’s schoot? Wend uw oog af van dit **vreeselijk** gezicht, en blik in de gewesten der zaligheid. Wie is u nu gelijk, arme bedelaar! wiens wonden eenmaal door de honden gelect werden — die op aarde geen’ vriend vond, en bij uwen dood aan uwe laatste rustplaats werd toevertrouwd door **de** koude hand van **algemeene** liefdadigheid ? En thans in Abraham’s schoot, **genietende de toelac** hingen **Godes**, u koesterende in de stralen van de Zon der gerechtigheid tot in alle eeuwigheid ! Dit alles zien wij door het oog des geloofs. De wereld ziet dien rijke man aan voor uitnemende groot en schoon dat niemand hem gelijk is. Zij kust zijne voeten: bewondert zijnen rijkdom en wellustigheden; aanbidt zijnen stand; en buigt zich voor **zijn** wil. Hij is bij haar rijk, geacht, edel, zij benijdt hem, want hij heeft alles wat zij verlangt. Maar gij, arme melaatsche bedelaar ! wat doet gij hier? **zoo** spreekt zij tot Lazarus, gij zijt een stank in de neusgaten van den **waardigen** rijke. Pak u weg uit zijn edel gezicht met uwe vodden en zweren, Gij bederft zijnen eetlust, en herinnert hem aan dood en graf, — Of is het **zoo** niet bij de wereld: hatende hen die God lief heeft, en bewonderende **degenen**, die God verafschuwt? Doch ziet, de wegen en gedachten **Gods** zijn boven de wegen en gedachten der menschen, Wacht slechts eenige

jaren en laat uw geestelijk oog over het tooneel gaan, Waar zijn al die blinkende kapellen? — *Zij* zijn allen voorbij : „want de gedaante dezer wereld gaat voorbij en hare begeerlijkheid ;” duisternis is over die alle heengegaan, en zijn gëzonken in de binnenkameren des doods, Maar waar zijn nu de melaatschen en bedelaars, de martelaars, de **lijders**, de treurenden in **Zion**, de arme verdrukten, die Jezus -liefhebben en die van **Jezus** bemind worden? In **den** schoot van hunnen God. Mogen wij derhalve niet van **elken geloovige** in Jezus, **hoe** arm en veracht ook, zeggen : „Wie is **u gelijk?**” Wien **zoudt** gij het liefste wezen: een arm, veracht, vervolgd, verdrukt kind van God, of genietende al de wellusten en heerlijkheden, die de wereld u kan opleveren? Maar wat eene barmhartigheid is het, dat de Heere het niet aan uwe natuurlijke keuze stelde, maar u met eigen hand onder Zijn volk plaatste ; en niet alleen uwen naam in het boek des levens schreef; maar u zelfs nu een naam en plaats gaf onder Zijne geloovige zonen en dochteren — „**Wie is u gelijk ?**”. Wel moogt gij dan zeggen : Heere! met al de fouten, **struikelingen**, tekortkomingen, afwijkingen, zwakheden, **ellenden** en **weeën** van Israël, **herhalen wij Uw woord** en zeggen : Neen, niemand is gelijk **UW** Israël ! **Met** hen zij mijn **deel** in leven en sterven; dat ik hier met U en met hen in zoete gemeenschap mocht leven, en na den dood opsta om met U en hen in Uwe eeuwige tegenwoordigheid te zijn.

III. Doch Mozes — en ziedaar ons derde punt — geeft drie verscheidene *redenen* op, waarom niemand gelijk is **aan** Israël.

1. De eerste reden is inderdaad gewichtvol, en verklaart in eens de verborgenheid; ja, dat **niemand Israel** kan gelijk zijn — „*Gij zijt een volk verlost door den Heere.*” Kunt gij de diepte dezer woorden peilen? *Zij* is boven mij ; en ik **moge** trachten eenige **kruimkens** op te **rapen** van **dezen** vetten ma&tijd; ik moge mijnen beker in deze overvloeiende kristallijnen rivier pogen te **doopen**, om er weinige druppelen van op te vangen, maar het is eene reine rivier van genade, liefde en barmhartigheid, die bodemloos is en strand noch oever kent. „**Een volk door den Heere verlost !**” — Om **deze** woorden, zelfs maar oppervlakkig te verstaan, moeten wij de drie **Personen** der heerlijke Godheid beschouwen, en zien hoe God de Vader, en God de Zoon, en God de Heilige Geest allen in die uitdrukking verbonden zijn. Israël is een volk **door Elk** der drie Personen verlost,

a. Israël is verlost **door God den Kader**, — **door Zijn** eeuwig voornemen, Zijn bepaalden raad, Zijn onveranderlijk Woord en eed. Hij heeft besloten Israël te verlossen ; en kan dat besluit niet veranderen? God zou ophouden God te zijn, indien **Hij** in Zijn eeuwig voornemen kon feilen of veranderen. **Kon** Hij in

Zijn Woord vergeten, Hij zou niet meer Jehovah zijn. Wie is dan gelijk Israël, als zij een volk zijn verlost door God den Vader — niet slechts verlost te *worden*, maar alreeds verlost te zijn in Zijn eeuwig gemoed? Zoo dat de zaligheid van elk lid van Christus' verborgen lichaam ook nu zoo volkomen is als zij eeuwig zal wezen in de toekomst. „Die ons heeft zalig gemaakt en geroepen.” (2 Tim. 1 : 9.) Hoe zou dan een lid van Christus verloren gaan? Hoe kan het zwakste deel afgescheiden worden van het **Hoofd** en sterven? Indien Israël een volk is door den Heere verlost: indien God de Vader hen alreeds verlost heeft in Zijn eeuwig gemoed naar Zijnen bepalen raad, wie zou Israël van zijnen God scheiden? Hoe zeker is dan de zaligheid van al het uitverkoren geslacht! Hun zalig zijn door des **Heeren** besluiten stelt het punt buiten vrees van tegenspraak. O ! hoe velen hebben **zichzelf**en pogen te zaligen! Hoe velen zijn er in onzen tijd, die hunne toevlucht nemen naar **eene** verbrokene wet, die niets kan doen dan vloeken en veroordeelen; of naar hunne eigene gerechtigheid, welke een megwerpelijk kled is ; of naar hunne voornemens, die niets zij, dan een spinneweb; of anderen naar hoop op beterschap, welke bewijzen **zal** eene leugen te zijn, Ziet op Israël, hoe geheel **anders** staat het daar: het is verlost door den **Heere**. Het behoeft **geene** andere zaligheid; *deze* is volkomen, En verlost zijnde door den Heere is hunne zaligheid onwandelbaar en onverderfelijk.

b. Doch beschouwt **Israëls** zaligheid *als volbracht door God den Zoon*. God de Zoon werd **vleesch**. Hij nam onze natuur aan in vereeniging met Zijn Goddelijk' Persoon, en in die natuur leed **Hij**, stortte Hij Zijn bloed en stierf. Door Zijn gehoorzamen aan de Wet, bracht Hij **eene** eeuwige gerechtigheid aan, en door de vergieting van Zijn bloed aan het kruis offerde Hij **vlekkelooze** offerande. Beschouwt Israël en doet andermaal de vraag : „Wie is u gelijk, verlost door den Heere?” — **Hoe!** heeft God de Zoon gekermd, bloed gezweet, geleden en stierf Hij voor uwe persoonlijke verlossing in dat lichaam, hetwelk de Vader Hem toebereidde, en dat Hij **aannam** als **eene** daad van vrijwillige en **Gode** welgevallige **gehoorzaamheid** ? „**Wie** is u dan gelijk, o Israël ?” En wanneer gij, die de toevlucht naamt tot de voorgestelde **hope**, ooit een bewijs hadt in uwe consciëntie, dat **God de Zoon** voor u **persoonlijk** leed in den hof en aan het kruis, wie is dan aan u gelijk? Wie zoudt gij benijden? Met wien zoudt gij willen ruilen? Zoudt gij als Ezau uw erfrecht verkoopen voor een schotel moes? Zoudt gij uwe hoop des eeuwigen levens willen geven voor wat dan ook, of **deelen** ten eenigen **prijs** ?

c. Dan nog is **eene** verlossing *door God den Heiligen Geest* — door Zijn persoonlijk werk in het harte, door Zijne **heilig-**

makende invloeden aan de ziel, door Zijne openbaring van zaligheid aan de consciëntie, en door de oprichting van Gods Koninkrijk in de innerlijkste genegenheden, met Zijne Goddelijke kracht.

Ziet dan nog eens op de woorden ; „**Wie** is u gelijk?” — Indien God de Vader u heeft verlost door **Zijn** bepaald besluit: God de Zoon door Zijne verdienende **gehoorzaamheid**; en God de Heilige Geest door persoonlijke ontdekking. „**Wie** is u dan gelijk? gij zijt een volk door den Heer verlost!” Worden wij **eenigermate** gezegend met geloof, om ons te wenden tot en te **gelooven** in eene zaligheid als deze is, doen wij, kunnen wij, behoeven wij ons **zelve**n dan te verlossen? Behoeven wij iets van hetgeen **het** schepsel vermag toe te voegen aan deze zaligheid des Drieënigen **Gods**? Het is ons barmhartigheid haar te **gelooven**, ons zegen haar te kennen, ons gelukzaligheid haar te genieten. Als onze ziel die dierbare zaligheid ooit smaakte, wij zullen **geene** andere begeeren, — zij is volkomen, zij brengt **Gode** heerlijkheid ; **zij** is **zoo** uitnemend gepast tegenover de behoeften en angsten van menschen, dat alle andere ellende en ondergang mag genoemd worden.

2. Doch er is **eene** andere reden, waarom Israël alleen **staat** en niet gesteld wordt onder de volken : de **Heere** is „*het schild uwer hulpe*.” Is dit ook behoefte? Hebben wij niet genoeg in de woorden : „**Gij zijt** een volk door den Heere verlost 3” Hebben wij in die eene uitspraak niet het geheel der genade **Gods** als uitgeput? — Voorzeker, neen; er is nog meer. **Israel** is gaande door deze wereld, niet zonder **vijanden**. Israël heeft derhalve een schild noodig **om** beveiligd **te** worden ten dage des strijds, en tegen de **tallooze** vijanden, die naar hun verderf en ondergang dorsten. Ziet op sommigen van hen.

a. Daar zijn vooreerst de *vloeken eener vurige wet*. De wet openbaart zich tegen alle zonden en ongerechtigheid, en spreekt in donderende woorden tegen **elken** overtreder : „De ziel die zondigt, zal sterven.” „**Vervloekt** is een iegelijk, áie niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.” **Schoon** in het voornemen **Gods** verlost, nochtans in de kerk, schuldig zijnde aan dadelijke overtreding, blootgesteld aan die vurige wet, en onder hare vreeselijke bedreigingen zinkt hare schuldige **consciëntie**. **Zij** heeft dus een schild noodig. En wie is dit schild? — God geopenbaard in het **vleesch**. Hoe werd Hij het schild? — Door in Zijn heilig lichaam en ziel den vloek der wet te ontvangen, en **alzo**o den toorn **Gods** te dragen, die in die vurige ontdekking geopenbaard is. Gelijk dus een schild in vroeger dagen diende **ter** bedekking van des krijgsmans borst, **alzo**o werd de **Godmensch** Christus, door het ontvangen van de pijlen der **wet** in Zijne menschheid, het schild der gemeente, en geen enkele pijl

kan **haar treffen**, want **Hij** Heeft zich **tusschen** beide gesteld,

b. Dan is er de consciëntie; want, hoewel het vreemd moge klinken, wij hebben een schild tegen ons **zelven** noodig. Heeft **toch** de consciëntie **geene** pijlen? **Hadt** gij **nimmer** een **schild** noodig tegen de speren uwer schuldige consciëntie? Was het **dan** niet **de** scherpste strijd, waarin **ooit** uwe ziel gewikkeld werd? Wat zijn beschuldigers zonder dien inwendigen aanklager? Hetgeen uwe **consciëntie** tegen u getuigt doet u twijfelen- en **vreezen**. **Hadt** gij maar de **consciëntie aan uwe** zijde, gij **zoudt** ten einde strijden; maar o, een schuldige consciëntie tot tegenpartij te hebben! zij is als de bloedwreker, u vervolgende tot den troon **Gods**. Ware uwe consciëntie gereinigd door de toepassing van verzoenend bloed, gij zoudt u **zoo gelukkig gevoelen als boven u zelven**. Nu, Jezus moet uw schild **zijn** tegen de aanklagingen **eener** schuldige consciëntie; want Zijn verzoenend bloed kan haar alleen reinigen, en van vrede en vergeving spreken tot een benauwd harte.

c. Nog is daar de satan. Gij hebt een schild **noodig** tegen de pijlen des boozen. Wat schild zal dat wezen? Een **vleesch** geworden **God**, om zich **zelven** tusschen die vurige **pijlen** en uwe bevende ziel te **plaatsen**. Gelijk de Heere den **satan bestrafte**, toen deze aan Jozua's rechterhand stond om hem te wederstaan, en Hij bevel gaf om de vuile kleederen van hem weg te nemen, **alzo** scheldt de gezegende Jezus steeds den booze, **en Hij** duldt niet, dat hij Zijne heiligen aanklaagt van **weg** hunne vuile kleederen, **want** Hij zelf kleedt ze met wisselkleederen, **Alzo** wordt Jezus het schildder ziel tegen eene vurige wet, eene schuldige **consciëntie** en een aanklagende duivel, om niet te spreken van duizend andere vijanden, van welken Hij hen meer dan overwinnaar maakt.

3. „Die een zwaard **is** uwer **hoogheid**.” Hoe, zoowel een zwaard **als** een schild!? — Ja; wat zou ook een krijgsman van den ouden dag hebben vermocht, indien hij niet had een zwaard om te strijden, zoowel als een schild om zich te verdedigen? Het schild was **niet** genoeg zonder het zwaard, noch het zwaard zonder het schild; het schild ter afwering, het zwaard om te treffen; **het** schild om tegen des **vijands aanval** te beveiligen, het **zwaard om** den vijand te vellen. Gij betwijfelt toch niet, dat wij vijanden hebben, daarom moeten wij **het zwaard** opnemen, maar het moet het rechte zijn, niet het zwaard des vleesches. Petrus had genoeg daarvan, toen hij Malchua' oor **afhieuw**. Neemt daarom niet het zwaard van Petrus, — het zwaard des **Geestes zij** het onze. En bijzonder, dat de Heere „die het zwaard is uwer hoogmoed”, uwe krijgen krijge, Alles wat wij te doen hebben is stille te zijn en het heil des **Heeren** te zien, Laat de Heere **strijden**. Evenwel mogen wij in zekeren zin ook strijden; gelijk de Psalmist zegt: „Gezegend zij de Heere, mijne sterkte! die **mijne** handen leert ten strijde en mijne vingers ten oorloge.” Ik hoop, dat de Heere mij een

krijgsman gemaakt heeft. Ik zou hier nergens toe **staan**, tenzij Hij mij een zwaard in de hand had gesteld, een ontbloot zwaard. Ook zou een zwaard in de schede uwe consciëntie niet bereiken. Ik moet het zwaard uittrekken en in uwe consciëntie **stooten** tot hare veselen zult gij zijn scherpe punt en snede gevoelen. Uw harde harten zouden nooit een slag gevoelen van een ingestoken zwaard. Het mocht uw **vleesch** doen opzwellen, maar het zou niet „**doorgaan** tot de **verdeeling** der ziel en des **geestes**, en der **samenvoegselen** en des mergs.” Maar de Heere moet „het zwaard uwer **hoogheid** zijn.” Ik moet hier niet staan met **vleeschelijke** wapenen, met **redeneeringen** en leeriagen, met **menschelijke** beweegredenen en opwekkingen der hartstochten. Ik moet hier staan met **het** zwaard des **Geestes** in mijne hand, met de **vreeze Gods** in mijn hart, met de kracht **Christi** in mijnen arm, dan zal het van gevolg zijn. O, welk **eene** kracht is er **in Gods** Woord wanneer de Heere in en door hetzelfde **spreekt** — want het **vleesch** geworden Woord spreekt door het geschreven Woord. Dan en dan alleen is het van wezenlijke kracht. Van kracht ; aan wien? — Tegen uwe begeerten, die inwendige vijanden, — u **zelve**n, uw grootste vijand, — uwen hoogmoed en eigengerechtigheid, ongeloof en wantrouwen, wereldschgezindheid en al de boosheden **onzer** gevallen natuur, welke **altijd om** het meesterschap strijden. Dat ik altijd tegen hen, hetzij in mij **zelve**n of in anderen, krijg voere. Ik heb vele uitwendige vijanden gehad — vijanden van de wereld en van de kerk, belijders der waarheid en verloochenaars derzelve. Ik verwacht ze **tot** mijnen sterfdag te zullen hebben. Doch voor **zoo** ver ik weet, heeft de Heere mij bewaard, om hen met het **zwaard** van mond of pen te beoorlogen, en als Evangeliedienaar wensch ik mij nooit **van vleeschelijke** wapenen te **bedienen**, schoon dikwerf **geroepen** om den strijd des **Heeren** te strijden'. Mijne wapenen **zijn het** geloof en gebed, en **Gods** Woord. **En** o, dat de Heere altijd zij het schild mijner hulp en bet zwaard mijner hoogheid, **en-** dan- zal ik een goed krijgsknecht van Jezus Christus) **zijn**, en Zijnen strijd voeren, Verwondert u intusschen niet, als **het** zwaard des **Geestes** u somtijds aan uw leven treft. Het geweten moet steeds doorpriemd -worden. Er kan daar inwendig **eene** verzameling zijn van hoogmoed en eigengerechtigheid, **welker** bloed en kwade stoffe moet uitgelaten worden; er kan een opzwellung des harten, inkanking van ongeloof of dergelijke kwalen en ongemakken zijn, die niet **zoo** gemakkelijk genezen, tenzij het lancet de wond opene, ja het zwaard daar diep inga, Wanneer ik derhalve het zwaard gebruik, en dat niet slechts over uw hoofd zwaai, maar somtijds in **uwe** consciëntie stoot, dan is dat niet om u te doodea, **maar te genezen**. Ja, doodelijk is het zwaard voor des **Heeren** en uwe vijanden ; **en** **alzo** heeft de Heere zelf betuigd : „**De** Heere doodt en maakt

levend; Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet weder opkomen.”

IV. Wij komen tot ons laatste punt, waarin wij twee liefelijke beloften te beschouwen hebben.

1. De eerste is: „*Daarom zullen zich uwe vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen.*” ¹⁾ Ik sprak van vijanden, “Ik heb wel eens gedacht, dat Gods volk zich te veel vermoeide met uitwendige en te weinig met inwendige vijanden. Hoe meer gij denkt aan uwe innerlijke en hoe minder gij u verontrust over uwe uitwendige vijanden, des te beter zal het uwe ziel zijn. Hoe menigvuldig, hoe boosaardig zij zich ook mogen voordoen, zij zullen u nooit eenig wezenlijk leed doen, Maar houdt een waakzaam oog op alle inwendige vijanden ; en indien gij strijdt, doet dat tegen den vijand, die in uw eigen binnenste loert en werkt. Ik zou bijna tot u kunnen spreken in de woorden van den koning van Syrië: „Strijd niet tegen groot of klein, maar strijdt tegen u zelve.” Ik bevond immer mij zelf den grootsten vijand te zijn. Ik had nooit een vijand, die mij zoo veel schade berokkend of plagen bezorgd, die ik inwendig gevoelde en kende; en het is een dagelijks besef hiervan, dat mij voor mij zelve doet vreezen, meer dan voor eenig ander op den aardbodem, Doch God heeft beloofd de onderwerping onzer vijanden. Gij zult wellicht uwe uitwendige vijanden gehad hebben,- die uwen ondergang zochten en profeteerden. Het is mij geschied in mijne krankheid, dat de vijanden zich verblijdden, dat mijn mond gesloten was, welken zij hoopten, dat nimmer wederom geopend mocht worden. Maar zie, ik ben wederom hersteld, en nog is mijn mond niet gesloten. Het is nog mijn voorrecht hier en elders Zijne waarheid te prediken, en Zijn grooten en heerlijken naam te verkondigen. Ik heb geene vijandschap in mij tegen een enkelen vijand, en ik hoop, dat zij ten laatsten dage geopenbaard zullen worden, geene vijanden des Heeren te zijn, hoewel zij de mijne mogen wezen. Misschien hadt gij ook uwe vijanden, die van u zeiden, dat gij een huichelaar zijt, en dat de-wortel der zake niet in u was, dat gij zult vallen en zinken zoo zeker als de zon morgen zal opgaan. En wat zagen ze van uwen ondergang? Gij moogt leven bij het gezicht van hunnen val, terwijl gij door genade staat.

Ook de satan was uw wreede vijand, en als zoodanig heeft hij ongetwijfeld vaak een zwaarmoedige toekomst u voor oogen gesteld, er was een profeet van alle kwaad, niet van goed. Maar hij zal u een leugenaar bevonden worden, wanneer gij althans een van Gods Israël zijt. Al heeft hij ook vaak gezegd, toch zult gij niet sterven in het duistere, in wanhoop, noch

1) De Engelsche overzetting leest hier : „*Daarom zullen uwe vijanden leugenaars jegens u bevonden worden?* — Naar die vertaling is de verklaring dezer woorden.

onder den last uwer zonden eeuwig verdorven worden, Hij zal **u** ook daarin onderworpen worden.

Ja ook de aanklagingen uwer eigene schuldige *consciëntie* zullen **u** leugenaars **bévonden** worden. God zal zich de waarachtige bewijzen ; elk ander zal **vals** bevonden worden. Welk **eene** genade God aan zijne zijde te hebben! Wien en wat zouden wij dan **vreezen**? „Zoo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn 3” Maar ik mag er ook wel bijvoegen: **Zoo** God tegen ons is, wie zal vóór ons zijn? **Zoo** God voor u is, kunnen al de machten der hel **u** niet uit den Hemel houden. **Zoo** God tegen **u** is, dan zouden al de engelen, al ware het hun wil en **begeeren**, u'daar niet kunnen inbrengen. Bedenkt, dat ik eene onmogelijkheid veronderstel: want de **duivelen** kunnen- en de engelen zouden niet willen kunnen het voornemen en de **bepalingen** breken van den alleen **grooten** en heerlijken Heerscher **van** Hemel en aarde.

2. En nu nog weinige woorden van de tweede belofte : „*En gij zult op hunne hoogten treden.*” Uwe vijanden mogen zeer hoog en gij zeer laag zijn, en het moge schijnen alsof dat altijd **zoo** blijven zal. Het moge vermetelheid schijnen, dien dag te verwachten ; uwe vijanden mogen alle oogenblikken voorwaarts **snellen** ; maar de tijd komt, dat het vernederde kind van God **op** hunne hoogten zal treden. Bedenkt, dat de stappen, die hen vertreden zal, niet de stap is des hoogmoeds, maar „**de** voeten des ellendigen, de treden der armen.” (Jes. 26 : 6.) Als een van **Gods Israël** zal de dag u komen, wanneer gij vertreden zult de sterkten, die, hoe hoog dan ook, de vijanden uwer ziel mogen verheven hebben, niet met den voet van wrake, maar van nederigheid.

Doch de tijd verbiedt ons verder te gaan. Dat het den **Heere behage** allen, die Zijnen **grooten** Naam **vreezen**, liefelijk en gezegend te overtuigen, dat al deze **genadens** en beloften de uwe zijn, opdat uwe ziel vertrooot en Hij eer en prijs ontvange.

AMEN.

ISRAËL'S STERKTE EN GERECHTIGHEID.

LEERREDE OVER JES. 45 : 24, 25 : „**MEN ZAL VAN MIJ ZEGGEN : GEWISSELIJK IN DEN HEERE ZIJN GERECHTIGHEDEN EN STERKTE, TOT HEM ZAL MEN KOMEN ; MAAR ZIJ ZULLEN BESCHAAMD WORDEN, DIE TEGEN HEM ONTSTOKEN ZIJN.**

MAAR IN DEN HEERE ZULLEN GERECHTVAARDIGD WORDEN EN ZICH BEBOEMEN, HET GANSCHÉ ZA AD VAN ISRAËL.”

Voor **eene** Goddelijk ontwaakte consciëntie, — voor eene ziel, geestelijk ontdekt aan de schuld en den last der zonde kan **geene** vraag **zoo** dringend, **zoo** drukkend, **zoo** van diepe beteekenis zijn, als deze : **Hoe** kunnen mijne zonden vergeven zijn ? **Hoe** kan ik, schuldig misdadige, bestaan voor de vierschare **Gods** ? **Ik** weet, dat er een toorn komt, want nu reeds gevoel ik zijne beginselen in mijn binnenste ; hoe zal ik dan in dien **vreeselij-**ken dag ontkomen ! **Zij**, die in de zonden leven, of ook **geest-**ledige belijders, zijn of te zeer met **de** wereld en hare begeerlijkheden ingenomen, of te diep in eigengerechtigheid ingewikkeld dan dat zij eene bezorgde gedachte zouden wijden aan eene zaak, in hunne **oogen** van **zoo** weinig beteekenis, hetzij hunne ziel verloren **ga** of behouden worde. Het rijzen der fondsen of aandeelen, of het dalen der markten is voor de meeste menschen veel gewichtiger **altans** een belangrijker onderwerp, dan zulke zwartgallige gedachten als Hemel en hel voorstellen. Maar hij, wiens geweten ontwaakt is — die door wederbarende genade **Gode** levend gemaakt werd, is het de vraag **van** alle vragen, eene zaak van leven en dood. Het is hem, alsof de **eeuwige gelukzaligheid of rampzaligheid**, Hemel of hel, voor zijn aangezicht in de weegschaal hing, en hij ziet met vrees en beving naar de balane, schier niet wetende aan welke zijde zij zal overslaan.

Naar den uitnemenden rijkdom Zijner genade, en de diepten Zijner grondelooze ontferming en oneindige barmhartigheid, heeft God ons niet in het duistere gelaten om eindelijk om te komen, zonder ons een antwoord te **geven op deze gewichtige vraag**. **Uit innerlijk mededoogen met onze verlorene, ellendige zake, heeft Hij uit Zijn eigen schoot den Zoon Zijner liefde gegeven, opdat „een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.”** Dit wondervolle plan van verlossende liefde heeft Hij ontdekt in de Schriften der waarheid, in welke

weg der waarheid aan het verlichte oog zich ontdekt in helderen glans, ook vooral in ons teksthoofdstuk; en hun, die Zijnen **naam vreezen**, en wier ziele levend gemaakt werd **door** Zijne Goddelijke kracht, geeft Hij Zijnen Heiligen Geest, opdat Die hen **leide** in al de waarheid. Door deze Goddelijke onderwijzingen bekomen zij te Zijner tijd kennis der zaligheid in de vergeving der zonden, en worden aldus niet alleen verlost van den toekomstenden toorn, maar ook van den angel der schuld en de **vreeze** der hel, door eene openbaring van vergevende liefde aan hunne zielen,

Zelfs in het Paradijs, waar de mensch zondigde en viel, begon het heerlijke plan der zaligheid eerst te dagen. Zoodra had de **mensch** zich niet de straf van beledigde gerechtigheid op den hals gehaald, of barmhartigheid trad tusachen beide. Nauwelijks had de oude draak haren wijden strik onder de bladeren en bloemen van Eden gespannen, of eerst de vrouw en straks de man kwam in overtreding, maar ook straks daalde **eene** Hemelsche duive neder met de blijde boodschap : „**Het** zaad der vrouw zal de slang den kop **vermorselen**.” Steeds werd dat heilige licht met **heerlijker luister** openbaar in schaduw en zinnebeeld, offerande en plechtigheid, profetie en belofte door het Oude Testament, totdat in de volheid des **tijds** de gezegende Jezus kwam, en het leven en de onsterfelijkheid aan het licht bracht in Zijn Persoon, bloed en gerechtigheid, gelijk daarvan de stralen flikkeren in het heerlijk licht van het eeuwig Evangelie. Dus heeft een arm, schuldig zondaar nu niet **zoo** ver te zoeken, waar zaligheid te vinden en hoe barmhartigheid te genieten. **Zoo** ver het den Heere behaagt zijn oog te verlichten en zijn hart door Zijnen Geest te treffen, wordt hij geleid tot een gezicht van barmhartigheid, genade en waarheid opgelegd in den Persoon en het werk van **Gods** geliefden Zoon; want „de Wet is door Mozes gegeven, de **genade** en waarheid is door Jezus Christus geworden.” (Joh. 1 : 17.) Doch wij moeten niet **meenen**, dat alleen in het Nieuwe Testament zaligheid verkondigd wordt door het bloed en de gerechtigheid van **Gods** geliefden Zoon. Schoon daar meer helderen volkomener ontdekt, blinkt toch voor het verlicht gemoed in het Oude Testament een schier even helder licht als in het Nieuwe. Welke getuigenis kan in het Nieuwe Testament in duidelijkheid, schoonheid en zaligheid overtreffen die woorden, welke ik u ten tekst voorlas, en die, als het **ware**, nieuwe Evangeliewoorden zijn ? — „**Men** zal van Mij **zeggen** : **Gewisselijk** in den Heere zijn gerechtigheden en sterkte,” enz.

Mijns inziens geven deze gezegende woorden drie voorname zaken ons te bespreken:

I. *In wien Israël gerechtigheden, sterkte en roem heeft.*

- II. *De belofte, dat men tot dien Heere zal komen, in Wien Israël zijn heil heeft.*
- III. *De plechtige verklaring uit Gods onfeilbaren mond, tegen degenen, die tegen dezen machtigen Zaligmaker ontstoken zijn.*

1. Gij zult bemerkt hebben, dat ik twee verspreide uitspraken van den tekst samen vat : „Men zal van mij zeggen : gewisselijk in den Heere zijn gerechtigheden en sterkte ; — en : in den Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het gansche zaad van Israël,“ Ik vat die te zamen om aan te wijzen, hoe het zaad van Israël in den Heere drie rijke zegeningen heeft: gerechtigheid, sterkte en roem. Doch ik zal ze nu afzonderlijk nemen, om ze meer onderscheidenlijk te onderzoeken, en de meening van den tekst voller, duidelijker en uitgebreider beschouwen.

1. Merk dan vooreerst op, van wien de Heere hier spreekt ; en al aanstonds bepaalt zich ons oog op dit groote punt, dat het woord der belofte in onzen tekst niet alle menschen in het gemeen bevat, gelijk die in den tijd in talloze menigte deze aarde betreden voor dat Alziend oog, hetwelk met een opslag Hemel en aarde beschouwt; maar dat deze verklaring alleen Israël betreft, en evenwel te gelijk, met bijzondere kenmerking, ja, besliste uitspraak : „het gansche zaad van Israël”, in zijn vasten greep omhelst. De tekst kan een vooruitzienden en profetischen zin hebben, en waarlijk ik geloof dat ook; want naar het Goddelijk ingegeven Woord hebben wij alle reden te gelooven, dat de dag zal aanbreken, dat het letterlijk Israël — het Israël naar den vleesche, de nu verstrooide en uitgeworpen Joodsche gemeente — een kennelijk aandeel zal hebben in de beloften des Evangelies. De apostel Paulus heeft dit allerduidelijkst aangewezen in het merkwaardig hoofdstuk, waar hij handelt over de Heidensche en Joodsche kerken onder zinnebeeld van eenen olijfboom, en aantoonst hoe de natuurlijke takken — Israël, — waren afgebroken voor eenen tijd, opdat de wilde olijfboom — de Heidenen, — op den wortel ingeënt zou worden. Maar hij voegt er hij : „Indien zij in het ongelooft niet blijven, zullen zij ingeënt worden: want God is machtig, om dezelve weder in te enten. En aleo zal geheel Israël zalig worden.” (Rom. 11 : 23, 26).

Doch thans wensch ik niet den tekst in dat licht te beschouwen. Trouwens, boven dezen profetischen zin heeft hij een geestelijke en bevindelijke beteekenis; en dewijl deze ons meer bijzonder betreft, zoo is het daarbij, dat ik uwe aandacht, met Gods hulpe, wensch te bepalen.

Door het „zaad van Israël”, geestelijk en bevindelijk be-

schouwd, versta ik dan al de uitverkorenen **Gods**, — dat Israël, hetwelk **niet** het Israël is naar den vleesche, maar naar den geest; **dat** Israël waarvan wij lezen (Fil. 3 : 3): „**Wij zijn** de besnijdenis, wij die God in den geest dienen, en in Christus Jezus roemen. en niet in het vleesch betrouwen.” Van dat Israël hebben ‘wij hier **Gods** eigen verklaring, dat het in den **Heere zal gerechtvaardigd** worden ; en niet alleenlijk dit, maar een ieder van dat zaad Israëls zal **eene** gezegende getuigenis in zijne conscientie erlangen, om met oprechte lippen en **onbedriegelijke** tong te zeggen : „**In** den Heere **zijn yerech tig heden.**” Wij zien dus onderscheid tusschen twee zaken. Vooreerst hebben wij hier de uitdrukkelijke verklaring des Allerhoogsten, dat. het gansche zaad van Israël zal gerechtvaardigd worden in den Heere; en dan hebben wij daaraan toegevoegd eene bijzondere belofte, dat niet slechts het gansche zaad van Israël zal gerechtvaardigd worden, maar dat elk lid van dat verborgene Israël, te Zijner tijd, die uitspraak der rechtvaardiging in eigen hart en conscientie zal hebben, waardoor hij in die gelukkige kennis **deelen** zal. De uitwendige leer der rechtvaardiging, hoe duidelijk en klaar ook, zal eene geoefende conscientie. niet vergenoegen. De bloote waarheid — het letterlijke, voorwerpelijke feit, dat het gansche zaad van Israël in den **Heere** zal gerechtvaardigd worden. kan tot een schuldige ziel niet van **vergeving** en vrede spreken. De Heilige **Geest** moet het uit Christus nemen en met Goddelijke kracht en verzegelende **getuigenis** aan het hart ontdekken ; vergiving en vrede moet uit **Gods** mond uitgaan, en eene inwendige vrijspraak van rechtvaardiging gegeven en aangenomen worden, voor dat wij deel krijgen aan den gezegenden troost in onzen tekst vervat, of ons eigen aanbelang lezen in zulk eene klare en genadige belofte.

Maar als het zaad Israëls in den Heere gerechtvaardigd wordt, dan sluit dat klaarlijklijk elke andere rechtvaardiging buiten. Indien Israël in eenig anderen weg zou kunnen gerechtvaardigd worden. waartoe behoefde dan **Gods** geliefden Zoon te komen ? Wanneer er rechtvaardiging **mogelijk was** door de wet, dan zou er geen noodzaak geweest zijn **voor** het lijden en sterven **van Gods** Zoon. Maar door de wet kan **geene** ziel gerechtvaardigd worden. Wanneer gij de wet met geestelijk Oog beschouwt, **zoo** zult gij het onmogelijke bemerken, om daardoor gerechtvaardigd te worden. De **wet is heilig; wij zijn onheilig.** De wet is rechtvaardig; wij zijn **zondig.** De wet is goed; **wij** zijn kwaad. Niet alleen treedt de **wet** op met bedreigingen en verschrikkingen tegen woorden **en daden; ook** daagt **zij** gedachten en begeerten voor hare strenge, onmeêdoogende vier-schaar „**Gij zult niet begeeren,**” en : „**Gij zult liefhebben den Heere, uwen God, met uw gansche hart,**” is een **tweesnijdend**

scherp zwaard, dat doorgaat tot de **verdeeling** der ziel en des **geestes**, en der samenvoegselen en des mergs, en is een **oordeeler** der gedachten en der overleggingen des harten." (Hebr. 4 : 12.) Zelfs het bestaan van God, als een Heer, die het hart doorzoekt, vordert dit. Zijne natuur laat niet toe **eene** onvolkomene dienst aan te nemen. De gehoorzaamheid die Hem, welke alle oorzaken ziet en die niet te misleiden of met te **spotten** is door eenige lippendienst of handenarbeid, moet volkomen en zuiver zijn, zal ze Hem welgevallig wezen. De Wet eischt derhalve **noodzakelijk** eene **volmaakte** gehoorzaamheid ; en gelijk er **geene** oprechte gehoorzaamheid is dan die der liefde, **zoo** eischt zij volmaakte liefde **Gods**, en dat zonder een oneffene gedachte. • Gij zult liefhebben den Heere, uwen God, met geheel **uw** hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw gemoed, en met al uwe krachten." En ten aanzien van onze **medemenschen** wordt daartoe gevoegd : „Gij zult uwe naasten liefhebben als u **zelven**." En zal eene wet haar werk doen, dan moet zij zoowel straf op ongehoorzaamheid als **belooning** op gehoorzaamheid hebben. Daarom spreekt zij: Als **gij** God en uwe naasten niet zóó bemint al de dagen **uws levens**, zonder gebrek of feil, **gij** zijt voor eeuwig vervloekt. — Doch wie zal God zulk eene gehoorzaamheid brengen? **Wie had hem ooit zoo lief**, — **wie** kan Hem in zijnen natuurstaat liefhebben met zijn gansche hart, ziel, gemoed en krachten? Dewijl de wet dus **zoo** streng, **zoo** heilig, **zoo** rechtvaardig, **zoo** diep gaande is tot de gedachten en overleggingen des harten, en in onze handen vraagt eene gehoorzaamheid, die wij onmogelijk kunnen aanbrengen, **zoo** moet zij ons alleen noodzakelijk vervloeken en veroordeelen. Gelijk ook de apostel zegt : „Alle mond is gestopt, en de gansche wereld voor God **verdoemelijk**." (Rom. 3 : 19.)

Wanneer dit nu ontdekt **is** in 'het hart en de consciëntie van eene levendgemaakte ziel, van een Goddelijk ontwaakten zondaar, dan begint Lij uit te zien naar eene gerechtigheid in welke hij voor God kan staan, Hij ziet en gevoelt, dat zijne eigene gerechtigheid een te kort bed en te smal deksel is. De vloek der wet ruischt hem in de **ooren**. Het vonnis der wet brandt on zijnen geest. **De toorn Gods** gevoelt hij in de diepten zijn & **consciëntie**. **Hij wordt, om zoo te zeggen, van huis tot huis** uitgebrand, en staat voor God als een **rechtvaardig** veroordeeld zondaar, als een schuldig misdadige. Inwendig door de **consciëntie** en uitwendig door de wet- veroordeeld, **weet hij niet** waar zijn hoofd te **bergen**, want hij verstaat levendig, dat hij niet kan ontkomen het oog noch ontvluchten de hand van dat **Almachtige Wezen**, die **hem** omringt met Zijne tegenwoordigheid en **bealuit met Zijne** kracht. Hij weet, dat hij als het maaksel Zijner handen, een redelijk, **verstandelijk, verantwoor-**

delijk schepsel is, blootgesteld aan den rechtvaardigen toorn **Gods** als een overtreder. Hij gevoelt, dat wanneer hij dus zonder vergeving en rechtvaardiging sterft, hij moet **nederzinken** in de vlammen des eeuwigen vuurs, zonder hoop op hulp. Deze bevinding nu van den toorn **Gods ontdekt** in **eene** verbrokene wet is de vrucht van een werk der genade aan de ziel; en door deze onderwijzingen en **overtuigingen** leert ze zien en gevoelen het recht en de heiligheid **Gods**, en dat de wet zeer wijd is, Onder deze gewaarwordingen en oefeningen bezwijken en sterven alle vleeschelijke rechtvaardigingen, alle goed van het schepsel geeft den geest, en alle menschenkracht en wijsheid verwelken voor de aanraking van **Gods** hand, gelijk het **gemaaide** gras voor de middagzon.

Maar o ! welk een zegen is het, dat te midden dezer duisternis en veroordeeling, **dezen toorn, vreeze**, schuld en slavernij een lichtstraal valt uit des Hemels poorten. — een stroom van genade, die nederdaalt van den Middelaar aan **Gods** rechterhand en die met Goddelijke kracht der ziele ontdekt zijnde, hart en oog van den arm&, zelfveroordeelden misdadige-doet omhoog **heffen** tot Hem, bij Wien genade te vinden is, **tot** Hem, bij Wien gerechtigheid te verkrijgen is.

„**In** den Heere zullen gerechtvaardigd worden het gansche zaad van Israël.” God **voorzag** den **val** van den beginne. Het verbond werd met voorziening van den val **tusschen** de drie Personen in het Goddelijke **Wezen** gemaakt. In dat eeuwige verbond gaf de Zone **Gods** Zich **vrijwillig** om vleesch te worden, en in dat vleesch eene gehoorzaamheid aan te brengen, die de mensch niet kon geven: — om te sterven onder den vloek der wet, dien Hij **wist** dat den schuldigen mensch moest treffen, en om als **plaatsbekleeder** eene eeuwige gerechtigheid aan te brengen, in -welke de gemeente **Gods** **vrij en volkomen**, en eeuwig gerechtvaardigd zou worden. O, welk eene zaligheid ! Hoe volkomen in **alle deelen** ! Hoe **Godverheerlijkende**, — hoe gepast voor menschen ! hoe juist geschikt om de angsten **eener** gewonde consciëntie te **heelen** ! Welke wijn en olie giet zij in de open wonden, die de wet gemaakt **heeft**, en met-meer-dan **Samari-taansche** teederheid **voorziet** zij in al de behoeften **van** den beroofden en geslagen pelgrim, **zoo** voor den tijd als voor de eeuwigheid. De Zone **Gods** te beschouwen als van den Hemel nederdalende, om hier eene natuur aan te nemen, waarin **Hij** eene volmaakte en volkomene gerechtigheid, naar den eisch der wet, kon uitwerken — **eene** natuur, om als bloedige offerande geofferd te worden, en door het verzoenend bloed aldus vergoten ter blusschinge van **Gods** toorn, ter uitwissching van de ongerechtigheid, tot beteugeling der misdaden, en om den zondaar **te** bekleeden met den mantel der gerechtigheid, die Hij door

Zijne lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid daaretelde — welk **een voorwerp** des **geloofs**! En wanneer de rijke, overvloeierende genade, hierin ontdekt, bevindelijk wordt bekend, dan **ontspringt** het geloof tot **wat** de gezegende Geest ontdekt. Welke bemoediging geeft dat zien van bloedende, **stervende** liefde in de ziel van den **geloovigen**! Wat hoop en liefde verwekt het in het wanhopende gemoed! En schoon wellicht onbekwaam zijnde om deze zaligheid in de volle verzekering des **geloofs** aan te grijpen, nochtans geeft het **grooten** toegang tot den troon der genade om zijn hart met zuchten en roepen uit te storten, opdat deze gerechtigheid hem ontdekt, **toegepast** en hem **alzo** mocht worden toegeëigend, om daarin voor een' hartdoorzoekenden God te staan in den dag van Christus' verschijning. Velen dergenen, die in **waarheid** God **vreezen** zijn hier in de gewaarwordingen **huns** harten. Menig heilige Goda, die niet ten volle **gezegend** werd, weet dat hij **geene** gerechtigheid van zich **zelve**n heeft, waarin hij voor God kan bestaan. Om zalig te worden door de geboden **eener** veroordelende wet, of **door** de gehoorzaamheid aan de bevelen des Evangelies; **is** bij hem hopeloos. Sterft hij als een schuldig zondaar, hij kan niet komen waar God is, want onvergeven schuld, en niet-gerechvaardigd zondaar kan niet **bestaan** in het oordeel van den heiligen en **vreeselijken** God, (Ps. 1 : 5 ; 1 Sam. 6 : 20). Maar hoe deze vergeving ten volle in de ziel te krijgen? — hoe deze vrijspraak der rechtvaardigheid klaar en onloochenbaar uit den monde **Gods** te verwerven? — hoe bevindelijk bekleed te worden met dezen mantel der gerechtigheid, om daarin aangenomen te worden in den Geliefden? — en hoe daarvan **eenig** bewijs te erlangen in eigen hart en consciëntie door de verzegelde getuigenis des Heiligen Geestes? — ja dat zijn meestal onbeantwoorde vragen, Trouwens in den kreits van **den** rookenden berg Sināi **is** niets dan duisternis, wolken en stormen. Zijn **eigen** boos hart werpt gedurige beschuldigingen in ; **eene** schuldige **consciëntie** veroordeelt immer ; de **vreezen** des doods zijn **vaak** hevig ; de satan menigwerf als een vloed door de **breuke stroomende** ; terwijl **zijne** eigene **moedelooze** gewaarwordingen van beroering en **vreeze** dienstig **zijn** in het verzwaren van den **ondragelijken** last, Doch dit alles geeft **noodzake** tot vernieuwde en aanhoudende **bidding** en **smeeking**. Deze pijnvolle en bittere ondervinding ledigt hem uit van zwakke en feilbare getuigenissen, van welke **hij** de onzekerheid ondervindt, en leidt **hem** tot het biddend en **smeekend** onderzoek van **Gods** Woord, opdat Hij dáár hoop en hulpe vinde, **wantalles** buiten dat onfeilbaar Woord vindt **hij** ongenoegzaam tot grond voor zijn geloof. Dit doet hem-met-te meer naarstigheid en blijdschap komen onder den klank van

het gepredikte Evangelie, in de hope, **dat een woord van** den dienstknecht des **Heeren** zijn harte treffe, en zijn moedelozen geest bemoedige. Dit zondert hem af van de wereld, want haar gezelschap en geest zijn een last voor zijn gewond hart; het trekt hem af van het zin- en zienlijke; en, aangezien het gewicht der eeuwige dingen zijne consciëntie drukt, doet het hem zorgvuldig, **teeder** en bedachtzaam wandelen in de **vreeze Gods**. „Bij deze dingen leeft men, en in alle dezen is het leven van hunnen geest.” Tenzij zij eeaigermate door dezen oven gaan verliezen en ze nooit hunnen droesem noch tint; tenzij zij op dien dorschvloer gezuiverd zijn, hun stof en kaf worden niet weggedreven. Allen moeten in zekere mate hier doorgaan ; allen moeten in hunne consciëntie geoefend zijn, opdat die **teeder** en boetvaardig worde ; en allen moeten in arbeid des harten in het stof vernederd worden, zullen ze ooit door God worden opgeheven. De menschen mogen deze vernederde Godsdienst verachten ; — **en** er is een geslacht van hoogmoedige belijders, „welks **oogen** hoog zijn, en die van zijnen drek niet gewasschen is” (Spreek 30 : 12) die zich niet ontzien hunnen smaad op haar te werpen. Maar de onfeilbare getuigenis van **Gods** Woord heeft hare goedkeuring daaraan gehecht, — „Het is goed, dat men hope, en stille zij op het heil des **Heeren**. Het is goed voor **eenen** man, dat hij het juk in zijnen jeugd draagt. Hij zitte eenzaam en zwijge stil, omdat Hij hem opgelegd heeft. Hij steke zijnen mond in het stof, zeggende; misschien is er verwachting.” (Klaagj. 3 : 26-29).

Doch **Gods** onderwezen volk blijven niet altijd in deze school. Wanneer het den Heere behaagt **zoo** verre hun gemoed te oefenen en hunne consciëntie levendig en **teeder** te maken, dan neemt hij den sluier van ongelooft en onkennisse, die op hun hart ligt, weg en geeft hun van tijd tot tijd een lichtstraal uit het heerlijk Evangelie; en gelijk elke lichtstraal met nieuw en aanhoudend licht schijnt, **zoo** trekt het geloof uit tot den Persoon van den Godmensch. Eene beschouwing des geloofs van de genade en heerlijkheid van den Zone **Gods** heft hen op uit hunne slavernij, duisternis en ellende tot het licht van **Gods** aangezicht; en **zoo** wordt door vernieuwde en herhaalde **mededeeling** van licht en leven hun voet geleid op de paden **van** waarheid en vrede,

Veroorlooft mij u in alle getrouwheid en vriendelijkheid de vraag te doen, hoe ver uw gemoed in deze belangrijke zake geoefend is ? Leerdet gij, dat gij in **Gods** oog een zondaar **zijt** ? Is u de lengte, breedte en geestelijkheid Zijner heilige **Wet** ontdekt geworden? Gevoeldet gij in uwe ziel, dat **zij** buiten toerekening van Christus gerechtigheid, en de **besprenging** Zijns bloeds op uwe consciëntie, in uwe zonden moet sterven en voor